

Sämjan i Växjö 40 år

Kollektivet Sämjan startade 1976 under 70-talets stora kollektivvåg. Två år senare var vi med på ett möte med mer än tio kollektiv i Småland. Ett decennium senare fanns bara Sämjan kvar av dem. Anledningen var nog att vi var det enda där en kollektivmedlem ägde fastigheten.

Det stora och starkt nedslitna huset, byggt 1898, fick renoveras grundligt före starten. Ändå var det bara halvfärdigt när vi startade eftersom bestämmelserna var anpassade för vanliga kärnfamiljer. Detta omöjliggjorde statliga lån, och vanliga banklån visade sig svårt att få. Med tiden lyckades vi ändå skapa ett bra boende. Vi har i efterhand renoverat och byggt till bland annat en stor balkong där alla kan äta tillsammans. Just de gemensamma middagarna har nog varit det mest gemenskapsskapande. Allrummet på 40 m² räcker till både daglig samvaro och fester.

Sammanlagt har 311 personer från 33 nationer bott här. Olika kulturer har ibland skapat problem. Men i grund och

Kollektivhuset Sämjan fyllde 40 år.

botten är vi människor ganska lika. Just nu är vi tio i huset. Stämningen har varierat ganska mycket på grund av vilka som bott här. Vissa har stora krav på ordning och komfort medan andra är mer bohemiska. För att nå harmoni krävs ganska stor tolerans.

Barn har ibland funnits i kollektivet, men inte alltid. De har utgjort en glädjekälla men samtidigt krävt större hänsyn. Inte alla passar att bo kollektivt, men många har haft stort utbyte av livet i kollektiv.

TEXT & BILD: INGEMAR HARALDSSON

Det gemensamma julbordet.

Så kan de se ut hos någon av oss i Sämjan.

Erfarenheter från hela landet

En solig marslördag samlades 43 representanter från hela landet i kollektivhuset Trekantens vackra matsal för Kollektivhus Nu:s årsmöte.

Deltagarna kom från såväl befintliga hus som startargrupper. Själva årsmötet gick snabbt och smidigt med Ann Mari Engel som ordförande. Bland annat beslutades att vi ska låta trycka vissa nummer av Bo tillsammans och skicka ut till bostadsbolag, kommunpolitiker och andra. Kerstin Kärnekull i Färdknäppen i Stockholm, som numer är fast redaktör för Bo tillsammans, vill ha många mejl om vad som händer i landet.

Ylva Sandström från de kommunala bostadsbolagens samarbetsorganisation SABO deltog som åhörare på mötet. Hon tipsade om att det finns en oro hos kommunledningar och andra för att det stora bostadsbyggande som ligger framför oss kan leda till ett nytt miljonprogram där det blir för många hus som är lika varandra. Samtidigt är kunskapen om kooperativ hyresrätt fortfarande begränsad hos kommunerna och att visa fram kollektivhus med kooperativ hyresrätt som ett sätt att skapa mångfald i byggandet kan därför vara en bra strategi.

Nya kollektivhus på gång i Göteborg

Birgitta Rang från Boihop i Göteborg berättade att de kontinuerligt har lämnat in intresseanmälningar till fastighetskontoret för olika byggprojekt och det nu är tre nya kollektivhus på gång. Inga Alander från styrelsen påpekade att de befintliga kollektivhusens öppna hus på hösten är ett bra sätt att sprida kunskap om kollektivhus och därför ett viktigt stöd för startargruppernas medlemsvärvning.

De flesta styrelseledamöter omvaldes, och två nya valdes in; Anita Nilsson från Sjöfarten i Stockholm och nyss nämnda Ann Mari Engel från Tullstugan, också i Stockholm. Dick Urban Vestbro, som suttit i styrelsen sedan 2008 varav många år som ordförande, avgick och avtackades med tal och present. (Mer om Dick Urbans stora insats i nästa nummer av Bo tillsammans.)

43 representanter från hela landet samlade för årsmöte i Trekantens matsal.

Dick Urban avtackades för sina 10 år i styrelsen.

Efter mötet hade vi gruppdiskussioner om hur en resursbank lämpligen bör byggas upp. En resursbank är någon form av databas med tips om personer, föreningar, litteratur, hemsidor, m.m. där kunskap och erfarenheter kring olika kollektivhus- och fastighetsfrågor finns.

Rundvandring och buffé

När alla intressanta diskussioner var avklarade fick vi en rundvisning i Trekanten och sedan en fantastiskt god afrikansk buffé tillagad av några av de boende i huset. Bertil Egerö (från styrelsen) och Kerstin Kärnekull gjorde en trendspaning kring kollektivhus och Färdknäppens husband förgyllde kvällen med rolig, underfundig, finstämd och härlig musik och sång.

Per Demerus, Anders och Heike Gustafsson i Färdknäppens husband spelade sina fantastiska visor (sök Färdknäppens Husband på Youtube).

TEXT: ULRIKA EGERÖ
FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Ulrika Egerö berättar om hur idébytdagen i Dunderbackens matsal är upplagd.

Idébyttardag och resursbanken

En uppskattad möjlighet vid våra årsmöten i Kollektivhus Nu är att träffa personer från andra kollektivhus och dela erfarenheter och idéer. Detta hade styrelsen i år tagit fasta på.

Dagen efter årsmötet hölls en idébyttardag i Dunderbacken. I sex grupper berättade vi för varandra om hur vi gör, i allt från juridiska till sociala och tekniska frågor. Ett axplock:

- Hur lyckas man att få med sina grannar på obligatoriskt arbete?
- Boende som nästan aldrig syns till (men utför sina obligatoriska plikter?) – hur kan man aktivera dem?
- Hur funkar brandsäkerheten?
- Hur får vi fler intresserade män att ställa sig i kö? (och flytta in)
- Hur lösa matlagning/arbete när medlemmar blir gamla/sjuka/arbetsoförmögna
- Hyresärenden – indrivning

Frågorna ska vi försöka infoga i *Kollektivhus Nus resursbank*. Den ska vi nu koppla till hemsidan, så medlemmar den vägen förhoppningsvis ska kunna hitta något dokument eller person som har svar på en fråga. För att få till digitaliseringen ingår nu Lotta Rizzo från Trekanten i gruppen som jobbar med resursbanken. Där ingår sen tidigare Anita Persson och Kerstin Känekull, Färdknäppen och Rolf Ericson, Kupan.

ROLF ERICSON

Den goda brunchen under tillredning i Tre Portar.

Tre Portar bjöd styrelsen på brunch

Säkert var det ett gott sammanträffande; på Tre Portar i Skarpnäck, Stockholm, bjuds det till söndagsbrunch en gång i månaden. "Mycket populärt" konstaterade Kajsa Lindqvist när hon söndagen den 17 april hälsade oss välkomna. Det var lätt att instämma när vi såg vad en grupp på 4–5 i köket hade åstadkommit: borden dignade av alla sorters fantasifulla och näringsrika rätter. För styrelsen blev brunchen ett välkommet avbrott i förhandlingarna, som öppnade för goda samtal med husets invånare.

Tre Portar ingår i ett nybygge tillkommet 1987, i samarbete med Stockholms hem. I 52 lägenheter av varierande storlek bor omkring 150 personer i åldrar från 0 till 90 år. De delar på bastu, ateljé, gästrum, snickarbod och ett stort 'lekrum' för alla åldrar. Fyra dagar i veckan ordnas gemensam mat, och fredagsmiddagen lockar ofta bortåt 60–70 glada middagsätare.

Men var är den obligatoriska anslags-tavlan? Med information kring huset, med affischer om begivenheter? Ingenstans såg vi en sådan. "Vi sköter allt elektroniskt", berättar Kajsa. "Inte bara informationen, utan även betalningen för mid-dagen. Vi använder vår egna kollektivapp;

den fungerar bra – för nästan alla". De få som inte har tagit till sig denna avancera-de teknik får förstås hjälp.

Vår upplevelse var att det är högt i tak i Tre Portar. "Vi gillar inte att städa", hördes någon säga. I gengäld har en lägenhet upplåtits till en hemlös "ICA-familj", som inte delar den kollektiva maten utan vill göra sin egen i det gemensamma köket. Den gemensamma kassan fylls på med medlemsavgifter och inkomster från barkvällar.

Samarbetet med Stockholms hem fungerar fint, berättar Kajsa. Intresset för att komma in i kollektivhuset är stort. Tidigare fanns en egen kö, nu går bud om ledig lägenhet till allmännyttans egen internbyteskö. Samtidigt händer det förstås att invånarna byter lägenhet internt, en kö finns. "Det hade varit bra med några ettor", sade Kajsa. Vi tänker på de unga som nu måste söka sig ut i allmännyttan för att kunna ställa sig i dess internkö – utan egen bostad kommer en alltså inte ifråga.

Efter ett produktivt styrelsemöte i 'Guldgruvan' – ett litet sällskapsrum med mjuka soffor – tackade styrelsen för sig och spreds ut i vårsolen.

BERTIL EGERÖ

Södra station: Det kollektiva lever trots att det blev bostadsrätt

Det är sex år sedan som kollektivhuset Södra station, på Södermalm i Stockholm, blev bostadsrätt. Det hela hade föregåtts av intensiva diskussioner, massor av möten och inlägg via väggtidningar och inte ens inför själva föreningsstämman visste de boende hur röstningen skulle utfalla.

Det blev ja till bostadsrätt och många av oss var besvikna. Det var ytterst få röster som avgjorde det hela. Nu var vi rädda för att hela idén med kollektivhuset skulle gå i graven, även om företrädarna för bostadsrätt hade lovat att stödja det kollektiva. Så här efteråt kan vi konstatera att våra farhågor kom på skam.

Vårt hus ingår i ett kvarter med tre hus som ägdes av det allmännyttiga bolaget Svenska Bostäder. Kravet för ombildning var att alla tre husen var för sig måste ha minst 68 % av rösterna för att det skulle bli en ombildning.

Följden blev att förespråkarna för bostadsrätt på alla sätt försökte locka oss i kollektivhuset att bli positiva. Kollektivhuset med alla dess funktioner skulle få vara kvar, vi skulle inte behöva betala något för våra kollektiva ytor. Bostadsrättsföreningen skulle ha samma ekonomiska ansvar för kollektivhuset som Svenska bostäder hade haft. Detta gjorde att även majoriteten i kollektivhuset röstade för ombildning. De flesta, även motståndarna, köpte

Pingis i kollektivhuset Södra station.

sina lägenheter. En del valde att flytta före ombildningen.

När de första lägenheterna skulle säljas försökte mäklarna mörka att det var ett kollektivhus. Men vi i huset bjöd i stället de presumtiva köparna på kaffe och delade ut informationsblad om vilken typ av hus de eventuellt skulle flytta in i. Efter ett tag visade det sig att det kollektiva var ett bra försäljningsargument.

De flesta nya som har flyttat hit deltar i den gemensamma matlagningen och andra kollektiva aktiviteter. Dessutom har många familjer från de övriga husen i bostadsrättsföreningen blivit intresserade av att gå med. Så numera är vi många som äter i matsalen. Vissa dagar kan det vara 90 personer, men det normala är omkring 70.

INGRID SILLÉN
KOLLEKTIVHUSET SÖDRA STATION

Sjöfarten behåller kooperativ hyresrätt

Bogemenskapen Sjöfarten KHR i Hammarby Sjöstad är en kooperativ hyresrättsförening. Efter åtta års boende var det dags att titta över avtalet med Familjebostäder.

Det mesta fungerar bra, men vissa uppgifter har känts obehagliga som att granne besiktigar grannes lägenhet vid avflyttning. Dessutom var det många diskussioner om tolkning av gränsdragningslistorna som reglerar ansvarsfördelningen mellan hyres-

tagarna och Familjebostäder. Det var upprinnelsen till de förhandlingar som gjorts med Familjebostäder. Resultatet blev ett tilläggsavtal där Familjebostäder övertar ansvaret för besiktning av lägenheterna och ansvarar för det inre underhållet av lägenheter och gemensamma ytor inklusive storköket.

Vi i föreningen ser en stor fördel med att behålla den kooperativa hyresrätten och själva få välja hyrestagare enligt våra turordningsregler. Vi kan då se till att vi får

intresserade boende som deltar i de gemensamma och obligatoriska arbetsuppgifterna i matlag, arbetsgrupper och trappstädning samt storstädning av gemensamma utrymmen.

Vi har skapat en god ekonomi genom att hyra ut del av det gemensamma utrymmet och på så sätt kunnat reducera hyran, undvikit hyreshöjningar och fått ekonomisk trygghet.

ANITA NILSSON
SJÖFARTEN

Intervju med expert på byggemenskap

”En byggemenskap är ingen bogemenskap, men rörelserna kan dra nytta av varandra.”

Pernilla Ottosson, civilingenjör, är sedan ett år anställd vid *inobi* i Göteborg som byggemenskapsledare. Hon kommer tidigare från NCC teknik och hållbar utveckling.

Pernilla är noga med att definiera en byggemenskap *”En byggemenskap är en grupp människor, som utifrån sina egna ambitioner, tillsammans planerar, låter bygga och senare använder en byggnad”*. Till skillnad från i kollektivhus/bogemenskap är byggherrerollen i centrum och inte gemenskapen i boendet. Det viktiga för byggemenskapen är att man styr hela processen från planering, genom byggprocessen, till boendet och förvaltningen. Pernilla och *inobi* fungerar som konsulter, med kunskap i de olika momenten och förenklar därmed för byggemenskapen.

Göra byggemenskaper kända

En förutsättning för att byggemenskaper skall genomföras är att kommunernas planer är tillräckligt flexibla och att byggrätten är lagom stor. Gärna också att man riktar markanvisningar specifikt till byggemenskaper. Det behövs både större sammanhållna områden, för att få igång processerna i större skala, och enstaka insprängda markanvisningar. Göteborgs stad har beslutat att 5 % av de årliga mark-

Pernilla Ottosson, byggemenskapsledare hos Inobi i Göteborg.

anvisningarna, 175-200 lägenheter, skall gå till bo- eller byggemenskaper. Finansieringen i det initiala skedet vill kommunen underlätta genom att inte ta ut någon plankostnad innan byggkreditivet är klart. Det gäller nu att möjligheten att bilda byggemenskaper blir känd så att fler personer får möjligheten att vara med, säger Pernilla.

Fördelarna med en byggemenskap är att gruppen själv kan välja vilken inriktning projektet skall ha, det vill säga allt från flerfamiljshusets utformning och

gestaltning, standard och storlek på lägenheterna till, eventuella gemensamma ytor etc. Byggemenskaper har alltså väldigt goda förutsättningar att skapa ett långsiktigt hållbart boende, socialt, miljömässigt såväl som ekonomiskt.

Två projekt på gång

Det ena är en markanvisning för en bostadsrättsförening på Gråberget i Göteborg vars detaljplan nu är antagen i byggnadsnämnden. Det finns redan en lång lista av intresserade, och byggemenskapsgruppen kommer sättas samman så snart planen är lite närmare att ”vinna laga kraft”, det vill säga när tidpunkten för att kunna söka bygglov närmar sig.

Urvalet som görs när byggemenskapen skall formuleras är givetvis en betydelsefull och svår process, där resultatet blir speciellt viktigt eftersom gruppen både skall arbeta tillsammans under lång tid, och sedan bli grannar.

Det andra projektet är tre byggemenskaper inom en ekoby på Tångeröd på Tjörn. Ekobyen innehåller förutom byggemenskaperna också bostadsrätter och hyresrätter. Ekobyen utvecklas av Tångeröds Fastighetsutvecklings AB (TFAB) där *inobi* är med som en part. Byggemenskaperna utvecklas av de boende, antingen i samverkan med TFAB eller om byggemenskaperna så önskar, på egen hand.

BIRGITTA RANG OCH INGA ALANDER
BOIHOP GÖTEBORG

BoSams i Borgholm

I januari 2014 bildades föreningen BoSams med 12 medlemmar. I maj 2016 är vi drygt 40.

Vi planerar ett boende för personer i mogen ålder med upplåtelseformen kooperativ hyresrätt.

I september 2014 fick vi 6 st markanvisningar från Borgholms kommun. Vi sökte planbesked på ett som vi tyvärr tvingades avbryta. Nästa förslag som intresserade oss visade sig kommunen ha behov av...

På den tredje tomten blev vi lovade option på 6 mån, men tyvärr gick inte vår styrelse med på detta. Vid årsmötet nu i februari blev jag ordförande och tog då kontakt med Lars Malmgren, som har 15 års erfarenhet av kooperativa hyresrätter. Han är nu vår projektledare.

Möte i BoSams hos Ingrid Rosenqvist 2014.

Jag ordnade snabbt ett möte med kommunalrådet och markägaren. Kommunen krävde både ekonomiska kalkyler och byggmästare. Först med en projektledare som kunde förklara våra höga ambitioner blev vi tagna på allvar. Det är mycket viktigt att vi som förbereder sådana här projekt har bra rådgivare. Det ställs orimligt höga krav på oss som engagerar oss i vårt framtida boende.

Vi har gjort en enkät bland medlemmarna, och vet nu vilka önskemål de har om lägenhetsstorlek och kök och badrum. Vi har kontakt med ett byggföretag men frågar minst två företag till.

BoSams i Borgholm, BoLaget i Kalmar och Seniorbo i Färjestaden vill alla bygga för seniorer och träffats regelbundet. Det är bra, då vi kan ge varandra stöd i det många gånger tuffa planeringsarbetet.

BoLaget godkänner bara medlemmar som deltagit i en studiecirkel om gemenskapsboende. Det är viktigt, inte bara för kunskapen om boendet utan för den sociala kontakten. Vi som varit med i vår cirkel har verkligen lärt känna varandra.

BoSams hoppas komma igång med bygget under hösten med inflyttning 2017.

INGRID ROSENKVIST

Idéutbyte mellan Sevilla och Dunderbacken

Ett spanskt studiebesök på Dunderbacken resulterade i att Axel Otten och Karin Wallgren blev inbjudna till en konferens om alternativa boendeformer för äldre i Sevilla.

I oktober var vi på Dunderbacken i Hägersten värdar för ett studiebesök från Andalusien i södra Spanien. Våra gäster *José Antonio Sanchez Medina* och *Laura Lopez de la Cruz* kom från universitet i Sevilla och togs emot av Karin Wallgren, Ulrika Egerö och undertecknad. Vi berättade om vårt kollektivhus för andra halvan i livet (40+ och utan hemmavarande barn) och visade våra lokaler och lägenheter. De visade stort intresse och frågade mycket om vårt hus, som nyligen fyllt fem år.

En kort tid därefter blev vi inbjudna till en konferens i Sevilla den 27 november 2015. De ville att vi skulle hålla en föreläsning om vår boendegemenskap med det dagliga livet och den juridiska bakgrunden. Efter en kort betänketid tackade vi ja – det vill säga Karin och jag, som hade möjlighet att åka. Inbjudan var svår att motstå i synnerhet som våra värdar bjöd på flyg och hotell.

Nu fick vi mycket brått att skriva ihop ett föredrag med bilder som skulle sammanfatta våra erfarenheter. Efter mycket diskussioner och funderingar fick vi ihop en presentation i Power Point, som vi kände oss nöjda med. Sedan hörde vi att allt skulle tolkas från engelska till spanska och då fick vi som tur var utökad tid till en och en halv timme.

Boende för äldre

Konferensens tema var alternativa boendeformer för äldre. Bakgrunden är att Spanien liksom som många andra sydeuropeiska länder har en förändrad familjesituation. Allt fler kvinnor förvärvarbetar och den äldre generationen, måste hitta eget boende i någon form. Kollektivhus är ett relativt okänt begrepp även om det finns några exempel för pensionärer med gemensamma lokaler och matsal.

Ett sådant boende (Trabensol) i Madrid presenterades på konferensen. Det består

Axel Otten och Karin Wallgren med sina gästfria värdar Laura och José Antonio i mitten.

Morisk högkultur i det kungliga slottet Real Alcazar.

av 54 lägenheter på ca 50 kvm som ägs av ett bostadsrättskooperativ. Det finns många gemensamma lokaler inkl. matsal, hobbyrum och gym plus trädgård. Medlemmarna har ett stort antal gemensamma aktiviteter och ett rikt socialt liv. I hyran ingår el, tvätt, städning, och middagsmål, som lagas av anställd personal. Insatserna ligger på ca 1,5 miljon kronor per lägenhet och månadsavgiften på 11 000 kr.

Konferensen hölls på universitet i utkanten av Sevilla med sina många vackra byggnader från den moriska tiden. Vi berättade om våra erfarenheter och vårt

hus. Vi försökte ge en rättvisande bild av både glädjeämnen och svårigheter. Framför allt försökte vi berätta om varför, hur och vad vi ansåg viktigast för att det skulle fungera.

Vi fick mycket frågor från publiken, som bestod av folk från universitet, föreningar, socialarbetare och en och annan borgmästare från grannstäderna. De var mycket gästfria och uppskattande och vi kände oss verkligen välkomna!

TEXT & FOTO: AXEL OTTEN
DUNDERBACKEN

Arbetsfika i Solbyn i Dalby, ett av exemplen i Ekobyboken.

Ekobyar – en växande rörelse

Nyfiken på svenska ekobyar? Här kan du läsa om femton av dem.

”Nu växer ekobyrörelsen både i Sverige och runtom i världen”, säger sju medförfattare till boken *Ekobyboken* som har låtit sig stimuleras av denna trend och lagt ihop

en spännande beskrivning i text och bilder av femton av Sveriges cirka trettio ekobyar. De återfinns så långt norrut som Ramsele, och så långt söderut som Baskemölla.

Författargruppen inleder med att förklara att inga säkra gränser finns för vad som

räknas som ekoby. Inte heller används ordet genomgående av de boende som intervjuats för den här boken. Hemsidan <http://ekobyar.se/> har en karta, men förmedlar ingen egen definition. Där hänvisas till den globala ekobyrörelsens definition:

An ecovillage is an intentional or traditional community using local participatory processes to holistically integrate ecological, economic, social, and cultural dimensions of sustainability in order to regenerate social and natural environments.

En av bokens ekobyar ligger mitt i Malmö – projektet *Urbana villor* som är resultatet av en bygggemenskaps arbete. Den sociala gemenskap vi eftersträvar i kollektivhusen finns det inte så mycket av där; klippa gräset och städa hör till de få gemensamma uppgifterna.

Ekobyboken utgavs 2015 av Votum & Gullers Förlag, och bör finnas i många bibliotek runtom i Sverige. Om inte, varför inte föreslå att den köps in?

BERTIL EGERÖ

Kommunal borgen till kooperativa hyresrätter i Tanums kommun

I april i år beviljade Tanums kommun Hogslätts Vänboende Kooperativ Hyresrättsförening kommunal borgen på 2,5 miljoner under 20 år för byggande av 12 små hyresbostäder. Som villkor kräver kommunen noggrann riskanalys och pantbrev i fastigheten.

Efter att i september 2015 ha avslagit vår första ansökan på 7 miljoner under 30 år med motiveringen att det saknades en policy för kommunal borgen till företag som inte är helägda av kommunen gav kommunen ekonomichefen i uppdrag att utarbeta en sådan policy. Policyn, som lades fram och antogs av kommunfullmäktige i februari 2016, lämnar utrymme för att med stor restriktivitet bevilja borgen till mottagare ”som inte är helägda av kommunen. Stor vikt läggs vid att ändamålet är av stort kommunalt och allmännyttigt intresse.” Därmed vågade politikerna fatta det unika beslutet att vid vårt andra försök, som var betydligt anspråkslösare, bevilja oss en borgen.

Vi är i slutskedet av kostnadsprocessen – vår entreprenör, en lokal byggmästare som medverkat i processen under hela

Tomten var en lövskog med sly. Med stora gemensamma ansträngningar av äldre kvinnor och en betald man med motorsåg är den nu ett kärr och en enbacke klädd med vitsippor och svalört.

skedet, håller på att ta in offerter från underentreprenörer. Tomten, som är den enda med antagen detaljplan som fanns att tillgå i trakten, gör grundläggningen svår och dyr eftersom den består av lera och är sank just där byggrätten ligger – inte helt optimalt! Men vi får gilla läget – det är i övrigt en vacker naturtomt i Gerlesborg i norra Bohuslän, med promenadavstånd till morgondoppet i havet.

Hogslätts Vänboende Kooperativ Hyresrättsförening bildades i oktober 2014

som en avläggare till den ideella föreningen Kvarten. Vi har köpt en tomt av Tanums kommun för 500 000 kr. Med avstyckning, anslutningsavgifter och röjning av marken, som var bevuxen med lövträd och sly, närmar sig tomtkostnaden två miljoner. Totala kostnaden inklusive tomt och byggherrekostnader beräknar vi till ca 16 miljoner.

Den planerade byggnaden är en radhuslänga med gemensamhetsdel – kök/allrum – i mitten. Bostäderna är 35-63 kvadratmeter inklusive små loft.

Vi hoppas på men vågar inte räkna med regeringens aviserade investeringsstöd. Utan sådant stöd uppskattar vi varmhyran till 1720 kr per kvadratmeter och år vid 2 % ränta. Vi har en upplåtelseavgift på 2200 kr per kvadratmeter, det vill säga 77 000 kr för den minsta och 140 000 kr för den största bostaden.

Kostnaderna hittills, ca 400 000 kr, har vi finansierat genom lån från medlemmarna och andra välvilliga personer och vår arkitekts anstånd med sina fakturor.

TEXT & FOTO: LENA JARLÖV
RDFÖRANDE

Kollektivboende – ett viktigt ämne bland europeiska bostadsforskare

Steg för steg bryter den europeiska kollektivboendets ny mark. Nu börjar den uppmärksammas på allvar inte bara av aktivister, utan även av forskare och politiker. Ett stort steg har tagits av en grupp aktiva forskare, som nyligen lyckades få det regionala nätverket European Network of Housing Research (ENHR) att uppmärksamma detta alltmer viktiga område.

I programmet för ENHR's konferens 2016 återfinns idag, för första gången, en arbetsgrupp kring kollektivt boende. Forskare inbjuds att presentera sina analyser av rörelsen och hur den ser ut i olika länder under den utmanande rubriken *The re-emergence of collaborative housing: Towards a new research agenda*.

Fem teman för diskussion i arbetsgruppen är

- Wider social, economic and technological trends underpinning contemporary collaborative housing initiatives;
- The organizational dynamics of collaborative housing: management, stakeholders and networks;
- The links between collaborative housing initiatives and wider policy and

institutional frameworks;

- Collaborative housing, urban planning and neighborhood dynamics;
- Epistemological frameworks, methods and ethics in collaborative housing research.

På konferensens hemsida finns mer utförliga presentationer av frågeställningar under vart och ett av dessa fem teman.

Även de som främst är engagerade i att förstärka kollektivboendet som ett alternativ på bostadsmarknaden bör ha mycket att hämta från att delta i konferensen och knyta kontakter både med forskarvärlden och med andra aktivister runtom i Europa.

Årets ENHR-konferens äger rum i Belfast, Nordirland, 28 juni till 1 juli. Dess övergripande tema är *Governance, Territory and Housing*. Alla uppgifter om program mm. finns att hämta på hemsidan <http://www.enhr2016.com>

Eva Sandstedt, professor em. och boende i Färdknäppen kommer att delta som Kollektivhus Nu:s representant i konferensen och arbetsgruppen.

BERTIL EGERÖ

Kollektivhus NU

Det här är nummer 38 av BO TILLSAMMANS som är föreningen Kollektivhus NU:s nyhetsblad.

För detta nummer ansvarar vår huvudredaktör Kerstin Kärnekull i samarbete med Axel Otten. Nästa nummer kommer ut i september 2016.

Styrelsen i Kollektivhus NU 2016

Ordförande:

Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm
ulrika.egero@comhem.se

Kassör:

Birgitta Nordström, Sockenstugan, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:

Anita Persson, Färdknäppen, Stockholm
Niklas Krantz, Kombo, Stockholm
Inga Alander, Boihop, Göteborg
Bertil Egerö, Slottet, Lund
Ann Marie Engel, Tullstugan, Stockholm
Anita Nilsson, Sjöfarten, Stockholm

Webbredaktör: Niklas Krantz
hemsidan@kollektivhus.nu

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till info@kollektivhus.nu

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige.

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som en gåva.

Plusgirokonto 43 88 62-5.

Ange namn och e-post.

www.kollektivhus.nu

Kollektivhus NU på Facebook

Du kan få reda på vad som händer kring bogemenskap m.m. om du går in på Kollektivhus NU:s fansida www.facebook.com/pages/Kollektivhus-NU/135622309786723. Det finns också en facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, »Kollektivhuslägenheter«, och en diskussionsgrupp för oss som bor i kollektivhus eller som vill starta nya bogemenskaper, »Kollektivhus-forum«.

Varför lämna bogemenskapen?

"Jag var nog inte den kollektivmänniska jag trodde", "När jag besökte huset efteråt saknar jag den varma gemenskapen", var några reflexioner efter utflyttningen. Det visar hur svårt det kan vara att veta i förväg och kanske kan man värdera först när man lämnat sin boendegemenskap.

På Dunderbacken finns ett förtroenderåd – en särskild grupp för råd och stöd när konflikter uppstår. En av många uppgifter för rådet har varit att intervjua alla som flyttar ut och är villiga att berätta.

Ofta är det inte bara en orsak utan flera samtidiga skäl; till exempel att komma närmare släktingar, för liten bostad eller för höga hyror. Andra orsaker kan vara för mycket konflikter, alltför höga krav på engagemang eller otydlig beslutsprocess.

Under de senaste åren har vi arbetat

med att tydliggöra kraven på en boendemedlem, vilket även har skrivits in i stadgarna. Beslutsprocessen har förändrats genom en klarare uppdelning mellan styrelsens och husmötets roll.

Mycket handlar om att finna en egen balans mellan det privata och det gemensamma livet i huset. Att flytta in är alltid ett risktagande även om man tror att man vet vad det innebär genom tidigare erfarenheter.

För oss som blir kvar är det något av ett sorgearbete när några av veteranerna lämnar oss men i många fall fortsätter kontakten även om den blir mindre intensiv. Att bygga upp ett gemensamt liv i huset blir trots allt en bestående erfarenhet som är svår att glömma och som binder oss samman.

AXEL OTTEN
DUNDERBACKEN